

जखऱ्या ग्रंथ

लेखक : जखऱ्या संदेष्टा

काळ : ख्रिस्त पूर्व 520 ते 518 आहे

जखऱ्या ग्रंथाची सुरुवात लोकांना त्यांच्या पूर्वजांच्या चुका आठवून देण्याने होते. परमेश्वराने पूर्वजांवर फार राग केला होता कारण त्यांनी संदेष्ट्यांचे वचन ऐकले नाही. त्यामुळे जखऱ्या लोकांना सांगतो की, “परमेश्वराकडे वळा म्हणजे तो तुमच्याकडे वळेल.” हे आवाहन केवळ त्या काळापुरते मर्यादित नाही, तर सर्व काळासाठी लागू आहे—पश्चात्तापाने कृपा मिळते. यानंतर जखऱ्याला रात्री दृष्टान्त दिसतो. लाल घोड्यावर बसलेला एक मनुष्य मेंदीच्या झुडपांत उभा असतो, त्याच्या मागे विविध रंगांचे घोडे असतात. हे घोडे पृथ्वीवर फिरून अहवाल देतात की संपूर्ण पृथ्वी शांत आहे. पण यरुशलेम अजूनही दुःखात आहे. देवदूत परमेश्वराला विचारतो, “किती काळ तू यरुशलेमवर रागावलेला राहशील?” तेव्हा परमेश्वर सांत्वनाचे शब्द बोलतो—तो पुन्हा यरुशलेमकडे करुणेने वळणार आहे, मंदिर पुन्हा बांधले जाईल, आणि नगरे पुन्हा समृद्ध होतील. यानंतर चार शृंगे दिसतात, जी यहूदा व इस्राएलला परागंदा करणाऱ्या शक्तींचे प्रतीक आहेत. पण देव चार लोहार दाखवतो, जे त्या शृंगांना पाडून टाकतील. हा दृष्टान्त दाखवतो की परमेश्वर अन्याय करणाऱ्यांना कायमचे टिकू देत नाही; तो योग्य वेळी त्यांचा नाश करतो.

पुढील दृष्टान्तात एक मनुष्य मापनसूत्र घेऊन यरुशलेम मोजायला जातो. देव सांगतो की यरुशलेम भिंती नसलेल्या खेड्यासारखी होईल कारण लोकसंख्या व संपत्ती फार वाढेल. पण तिचे रक्षण भिंतीने नव्हे तर परमेश्वर स्वतः करेल. निर्वासितांना बाबेलहून परतण्याचे आवाहन केले जाते, कारण जो कोणी देवाच्या लोकांना स्पर्श करतो तो त्याच्या डोळ्याच्या बुबुळाला

स्पर्श करतो.

परमेश्वर सांगतो की राष्ट्रे जी इस्राएलला लुटतात ती स्वतः लुटली जातील. अनेक राष्ट्रे परमेश्वराशी जोडली जातील आणि तो त्यांच्यात वस्ती करील. यानंतर मुख्य याजक यहोशवा याचा दृष्टान्त दिसतो. तो परमेश्वराच्या दिव्यदूतासमोर उभा असतो, पण त्याचे वस्त्र मलीन असते आणि सैतान त्याला दोष देतो. परमेश्वर सैतानाला धमकी देतो आणि यहोशवाचे मलीन वस्त्र काढून त्याला स्वच्छ वस्त्र घालतो. हे अधर्म दूर होण्याचे आणि कृपेने नवे जीवन मिळण्याचे प्रतीक आहे. परमेश्वर त्याला सांगतो की तो विश्वासू राहिला तर त्याला मंदिरात न्याय करण्याचा अधिकार मिळेल. हा दृष्टान्त पुढे येणाऱ्या “कोंब” या सेवकाकडे निर्देश करतो, जो एका दिवसात देशाचा अधर्म दूर करील.

यानंतर जखऱ्याला सुवर्ण दीपवृक्ष व दोन जैतुनाची झाडे दिसतात. हा दृष्टान्त दाखवतो की देवाचे कार्य बलाने किंवा पराक्रमाने नव्हे तर त्याच्या आत्म्याने पूर्ण होईल. जरूबाबेलाने मंदिराचा पाया घातला आहे आणि तोच ते पूर्ण करील. देवाचे डोळे संपूर्ण पृथ्वीवर फिरतात आणि त्याचे कार्य तुच्छ मानले जाऊ शकत नाही. दीपवृक्षाजवळील दोन जैतुनाची झाडे हे देवाजवळ उभे असलेले अभिषिक्त आहेत, जे सतत तेल पुरवतात म्हणजे देवाचे कार्य अखंड चालते. पुढे उडता पट दिसतो, जो चोरी करणाऱ्यांवर व खोटी शपथ घेणाऱ्यांवर शाप आणतो. हा पट त्यांच्या घरात शिरून त्यांचा नाश करतो. त्यानंतर एफामध्ये बसलेली स्त्री दिसते, जी दुष्टतेचे प्रतीक आहे. तिला शिनार देशात नेले जाते, म्हणजे दुष्टता इस्राएलमधून दूर केली जाते. शेवटी चार रथ दिसतात, जे दोन पितळ पर्वतांमधून बाहेर येतात. प्रत्येक रथ वेगवेगळ्या रंगाच्या घोड्यांनी ओढला जातो. हे रथ आकाशातील चार वाऱ्यांचे प्रतीक आहेत, जे पृथ्वीवर फिरून न्याय करतात. उत्तर देशाकडे गेलेले रथ परमेश्वराचा आत्मा शांत करतात. यानंतर परमेश्वर यहोशवाला मुकुट घालण्याची आज्ञा देतो. हा मुकुट “कोंब” या पुरुषाकडे निर्देश करतो—जो परमेश्वराचे मंदिर बांधील, राजा व याजक म्हणून राज्य करील आणि शांततेची व्यवस्था निर्माण करील.

अशा प्रकारे जखऱ्या ग्रंथातील दृष्टान्त लोकांना पश्चात्ताप, शुद्धी, न्याय आणि पुनर्स्थापनेचा संदेश देतात. हा ग्रंथ दाखवतो की परमेश्वराचा राग तात्पुरता असतो, पण त्याची करुणा शाश्वत असते. त्याच्या आत्म्याने कार्य पूर्ण होते, आणि शेवटी तो आपल्या लोकांना पुन्हा निवडतो व त्यांच्यात वस्ती करतो.